

8. Современные психолого-педагогические проблемы высшей школы // Под ред. Б.Г. Ананьева, Н.В. Кузьминой. – Ленинград, 1974.
9. Столяренко Л.Д. Педагогическая психология. Серия “Ученики и учебные пособия”. – 2-е изд., перераб. и доп./ Л.С. Столяренко. – Ростов н/Д: “Феникс”, 2-3 – 544 с.

Шевчук И.В.

ДОСУГОВАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ СТУДЕНЧЕСТВА КАК ФАКТОР ИХ РАЗВИТИЯ

В статье рассмотрены вопросы, связанные с определением особенности досуговой деятельности как фактора развития студенчества. Автором раскрываются особенности студенчества как категории молодежи. Выделяются виды досуговой деятельности, которые положительно влияют на развитие личности.

Ключевые слова: досуг, свободное время, досуговая деятельность, студенчество.

Shevchuk I.V.

LEISURE ACTIVITIES OF STUDENTS AS A FACTOR OF THEIR DEVELOPMENT

The article deals with the questions of defining the peculiarities of leisure activities and student community. Leisure activity is considered as a factor of development of students; student community is viewed as a category of youth. The kinds of leisure activities which positively influence the development of a personality are distinguished.

Key words: leisure, free time, leisure activity, student community.

УДК 378.147:811.161.2

Шиянюк Л.В.

ТЕКСТОЦЕНТРИЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ РИТОРИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДІВ I – II РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ

Стаття розкриває роль текстоцентричного підходу до формування риторичної культури студентів, які отримали базову середню освіту і продовжують навчання у вищих технічних закладах I – II рівнів акредитації.

Ключові слова: текст, текстоцентричний підхід, риторична культура, професійно-комунікативна компетентність.

Процес реформування освітньої галузі в Україні в контексті рішень Болонської угоди ставить перед вищою технічною школою нові завдання: забезпечення універсальності підготовки фахівця та його конкурентоздатності на ринку праці; формування всебічно розвиненої особистості з високим рівнем інтелекту й духовності, лідера у різних сферах виробництва з інноваційним типом мислення і здатністю постійно самовдосконалюватися. Адже сучасний студент технічної вищі, а в майбутньому – керівник підприємства повинен не тільки швидко реагувати на зміну виробничої ситуації, ефективно застосовувати досягнення науки і техніки, працювати над удосконаленням передового досвіду своєї галузі виробництва, розробляти і обґрунтовано впроваджувати нові технічні рішення, але й генерувати прогресивні ідеї, вміти працювати в колективі, “толерантно спілкуватися, слухати й чути, сприймати й розуміти [4: 2]”, набувати досвіду полемічної майстерності, виробляти й удосконалювати власний рівень культури ділового спілкування, розвивати ораторське мистецтво, яке, на думку Г.Сагач, “виступає інтегратором, синтезатором у процесі фахової підготовки спеціалістів, які повинні майстерно володіти секретами усної переконуючої комунікації, засобами живого слова, формуючи дієву духовну риторичну особистість [10: 26]”.

Багата традиція вітчизняної вищі завжди базувалася на комплексному підході у підготовці майбутнього фахівця, спираючись на гуманізацію всього освітньо-виховного процесу, прагнучи не лише озброїти студентів міцними професійними знаннями, але й

розвинути в них високу риторичну культуру, сформувати гармонійну та всебічно розвинену мовну особистість з високим рівнем професійно-комунікативної компетентності. На це орієнтують державні документи: Державна національна програма “Освіта (Україна ХХІ століття)”, положення Національної доктрини розвитку освіти в Україні, Закон України “Про освіту”, Основні напрямки реформування професійно-технічної освіти України, Закон України “Про вищу освіту”, Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження і функціонування української мови на 2004-2010 роки”, Державний стандарт мовної освіти в Україні, Концепції мовної освіти, когнітивної й комунікативної методик, які сприяють посиленню комунікативної спрямованості мовної освіти, яка, в першу чергу, стосується роботи з текстом, залученням досягнень комунікативної лінгвістики (Ф.Бацевич), текстології (І.Кочан, М.Крупа), когнітивної та комунікативної методики навчання української мови (М.Пентилюк, О.Горошкіна, А.Нікітіна).

Результати дослідження у галузі теорії тексту як лінгвістичного, соціокультурного, когнітивного та креативного явища і текстотворення та теорії мовленнєвої комунікації, одержані останнім часом (В.Бадер, Ф.Бацевич, О.Біляев, М.Вашуленко, І. Гальперін, Н.Голуб, О.Горошкіна, Л. Мацько, І.Кочан, М. Крупа, В.Мельничайко, А. Нікітіна, М. Пентилюк, Т.Симоненко, Г.Шелехова та ін.), визначили актуальність пошуку нових підходів до вирішення проблеми формування культури риторичної особистості через зв’язні висловлювання – тексти. Особливо для тих випускників загальноосвітніх шкіл, які отримали базову середню освіту і продовжують навчання у вищих технічних закладах другого рівня акредитації (коледжах) та вищих технічних закладах першого рівня акредитації (технікумах, училищах), що є структурними підрозділами вищих навчальних закладів третього або четвертого рівнів акредитації, які проводять освітню діяльність, пов’язану із здобуттям повної вищої освіти.

Мета статті – обґрунтувати актуальність текстоцентричного підходу до формування риторичної культури студентів – нефілологів, які отримали базову середню освіту й продовжують навчання у вищих технічних закладах I – II рівнів акредитації.

В умовах вищівського навчання низький рівень сформованості комунікативних умінь і навичок (сприймання, відтворювання та продукування усних і письмових висловлювань), зумовлює неспроможність багатьох студентів технічних навчальних закладів адекватно усвідомити, об’єктивно оцінити і ґрунтовно засвоїти необхідний мінімум із великої кількості пропонованої науково – навчальної, пізнавальної інформації. Внаслідок цього у студентів формуються розрізнені, несистематизовані, поверхові та неміцні знання, що не дають цілісного уявлення про предмет наукового пізнання, не сприяють розвиткові ділової комунікації, формуванню мовної та риторичної культури.

Проведений аналіз програм, методичної літератури, власний досвід роботи підтверджує думку, що вищі технічні навчальні заклади I-II рівнів акредитації потребують нової організації навчальної роботи. Програми з української мови як для першого, так і для другого курсу за своїм змістом повинні сприяти удосконаленню фахової майстерності, спрямовувати студентів до активної комунікативної діяльності, формуванню мовної, мовленнєвої, риторичної культури, необхідної не лише філологам, юристам, економістам, журналістам, а й студентам, які отримують технічну освіту. Адже володіння усним, живим словом – це важлива професійна якість усіх сфер ділової комунікації, яка будується на зв’язкові: “людина-людина”. Нам імponує думка Т. Рукас, яка слушно зауважує, що в “навчальному процесі, побудованому за принципом діалогічного спілкування, і викладач, і студент стають рівноправними діючими особами”, тобто на заняттях повинні створюватися такі ситуації, у яких студент “змушений буде активізувати свої творчі здібності, мобілізувати увагу, пам’ять під впливом емоційного сприйняття подій [9: 210 – 211]”. Л. Паламар підкреслює, що “викладання мовного курсу треба базувати на текстах із фаху студентів і різних типах завдань до них, адже саме текст є необхідним матеріалом, що сприяє інтенсифікації навчального процесу; надає великого значення розвитку усного мовлення студентів на побутовій і професійній основі [6: 9]”. Як бачимо, системне використання

текстового матеріалу знайомить студентів із характерними особливостями зв'язного висловлювання й готує для глибокого розуміння класичних і створення власних текстів. Саме у процесі роботи з текстом формуються мовна, комунікативна, соціокультурна, риторична компетенції студентів, розвивається їхня емоційна сфера, професійно-комунікативна компетентність, риторична культура.

Найголовнішими підходами, що використовуються в процесі формування професійно-комунікативної компетентності та риторичної культури особистості студентів-нефілологів на основі роботи з текстами, вважаються комунікативно-діяльнісний, функціонально-стилістичний, текстоцентричний.

Метою комунікативно-діялісного підходу до вивчення української мови є оволодіння мовними засобами спілкування, спрямованими на їхнє практичне застосування у мовленнєвій практиці, розвиток у всіх видах мовленнєвої діяльності (аудіюванні, говорінні, читанні, письмі) в усній і письмовій формі за принципами функціональності, новизни, ситуативності, індивідуалізації та диференціації навчання. Таке навчання в методиці одержало назву комунікативно-ділового, або інтерактивного.

Особливе місце інтерактивним або інноваційним методам навчання відводиться у працях таких учених, як А.Вербицький, Ю.Ємельянов, О.Петровський та ін. Окремі питання докладно розробляються у працях методистів-практиків Н.Голуб, О.Горошкіної, О.Семенов, Т.Симоненко, М.Пентилюк та ін. Науковці та методисти розглядають особливості ігрового методу навчання, функції ігор, пропонують різні класифікації ігрової діяльності, вважають, що ділові або рольові ігри розкривають різні можливості студентів, які в практичній діяльності на власному досвіді усвідомлюють корисність своїх дій і дій товаришів у грі, можуть критично оцінити, наскільки швидко розмірковують їх партнери, саме у грі студенти можуть ставати розсудливими, але й іноді – ризикованими. Спільні емоційні переживання під час ігрової діяльності сприяють зміцненню міжособистісних стосунків, впливають на формування риторичної культури, культури комунікації, ділового спілкування.

Проблему культури комунікації, ділового спілкування, публічних виступів, дискусій і диспутів, діалогічного спілкування у діловій ситуації вивчали такі вітчизняні та зарубіжні дослідники, як Л.Барановська, Н.Голуб, Ю.Ємельянов, Н.Кармишева, А.Коваль, Л.Мацько, Л.Паламар, М.Пентилюк та ін. Науковці вважають дискусію і диспут одним із засобів формування професійного мовлення, фахових інтересів та риторичних умінь у науковій, науково-навчальній і діловій сферах спілкування. Н.Кармишева стверджує, що “під час дискусії та диспуту відбувається ділове спілкування, спрямоване на те, щоб переконати співбесідника у правильності своєї позиції і схилити до співпраці, діалогу на професійному рівні, обговоренню різних думок і позицій, взаємної критики гіпотез і пропозицій, їх обґрунтуванню і зміцненню, що веде до формування нових знань та уявлень; сприяє набуттю комунікативного досвіду вирішення професійних завдань. Отже, дискусія/диспут є засобом не лише комунікативного вправлення студентів, а й формування майбутнього фахівця [3: 27]”.

Однією з сучасних інтерактивних методик навчання, що являє собою систему алгоритмів навчально-пізнавальних дій і способів вирішення типових завдань у ході навчання, є тренінг. Це специфічний метод навчання, який спрямований на вирішення завдань, пов'язаних із моделюванням, проектуванням, прогнозуванням і перетворенням психологічних характеристик як індивіда, так і групи під час навчання української мови у вищій школі. Правильно організований викладачем тренінг дає можливість студентів-нефілологу вивчати складні, емоційно значущі професійні питання в безпечній обстановці студентської аудиторії, а не в реальній напруженій або конфліктній виробничій ситуації. Група стає тим мікрокосмом, або суспільством у мініатюрі, що “відбиває в собі весь зовнішній світ і надає реалістичність штучно створеним стосункам [2: 54]”. У процесі вдало підготованого тренінгу створюються умови для розвитку професійного мислення та мовлення, толерантності та взаєморозуміння, самовдосконалення та самовизначення особистості фахівця, усунення мовних примітивізмів та збагачення лексики, а отже,

формуванню й розвитку професійно-комунікативної компетентності, риторичної культури студента технічної виші.

Можна зробити висновок, що комунікативно-ділове, або інтерактивне навчання сприятиме:

- активізації пізнавальної діяльності студентів за допомогою активного спілкування з метою обміну інформацією, досвідом: студента зі студентом, студента з групою студентів, студента з викладачем тощо;
- виробленню навичок формулювання власної думки, правильного її висловлювання, вміння аргументувати і дискутувати: ділова й рольова гра, дискусія й диспут тощо;
- моделюванню під час тренінгу рішення професійно-предметних завдань: захист проекту, прогнозування тощо;
- виробленню вміння слухати іншу людину, поважати альтернативну думку, складати діалоги: з використанням текстів-зразків, через створення ситуації професійного спілкування з використанням ключових слів тощо.

Як бачимо, методи комунікативно-ділового, або інтерактивного навчання (дискусія, рольові та ділові ігри, моделювання виробничих, професійних ситуацій, тренінги тощо), що ґрунтуються на комунікативному принципі, легко вписуються в заняття і, окрім усього іншого, дуже подобаються студентам. Вони допомагають розвивати уміння професійного спілкування українською мовою, сприяють розвитку пізнавальної активності, формуванню риторичної культури студентів вищих технічних навчальних закладів.

Мета функціонально-стилістичного підходу полягає у визначенні функцій мовних засобів, їх ролі у створенні власних висловлювань, показу комплексів різних мовних засобів у їх взаємодії та контекстуальній обумовленості, підготовці до побудови текстів різних типів і стилів мовлення з використанням мовних засобів. Теоретичною основою цього підходу виступає функціональна граматики та функціональна стилістика. Серед принципів слід назвати: принцип стилістичної диференціації мови, врахування поліфункціональності мовних засобів, активності, свідомості, контекстуальної обумовленості вживання мовних засобів. Основні методи навчання:

- проблемно-пошуковий, який передбачає роботу з науково-технічними текстами та підготованими проблемними питаннями до них. Наприклад, евристична бесіда, яка відкриває можливості для створення ситуації пошуку, для реалізації елементів проблемного навчання. Цей метод може бути застосований лише тоді, коли підґрунтям для викладача є раніше опрацьований науково-технічний текст;
- функціонально-лінгвістичний та стилістичний аналіз текстів;
- продуктивно-творчий, який передбачає виконання творчих вправ на основі текстів різних стилів мовлення, спрямованих на побудову власних висловлювань різних типів, стилів і жанрів мовлення.

В основі вивчення української мови за функціонально-стилістичним принципом лежить принцип цілісного вивчення мови і мовлення – лексики, фонетики, граматики і стилістики. Цей принцип розкриває перед викладачем широкі можливості для розвитку стилістичних умінь і навичок студентів, глибшого і всебічного вивчення української мови. Розкриваючи перед студентами виражальні особливості мовних одиниць, викладач показує особливості їх функціонування, сферу використання, проводить вправи, на яких студенти вчаться оцінювати синонімічні варіанти, їх емоційно-експресивне забарвлення, конструювати речення і тексти із стилістичною метою, використовувати у власному мовленні різні мовні засоби [7: 318].

Текстоцентричний підхід передбачає, з одного боку, навчальну діяльність студентів-нефілологів з текстами, які сприяють розвитку професійної майстерності, підвищенню досвіду здійснення професійної діяльності, розвивають особистісні і професійні якості, формують толерантну особистість, здатну до системної самоосвіти і саморозвитку з професійно орієнтованою комунікативною компетенцією, а з іншого – результатом

діяльності мають стати власні висловлювання різних жанрів, типів і стилів мовлення, які сприятимуть формуванню професійно-комунікативної компетентності (складовими якої є лінгвістична, україномовна, комунікативна, міжкультурна, соціокультурна, професійна компетенції) та риторичної культури студентів.

На основі запропонованого викладачем тексту – мовного матеріалу, що містить необхідні для вивчення мовні одиниці (слова, словосполучення, речення), за допомогою завдань, які передбачають опрацювання цього мовного матеріалу, побудові власних висловлювань різних типів і стилів мовлення ґрунтується текстоцентричний принцип, який реалізується у процесі вивчення одиниць мови на текстовій основі. Отже, текстоцентричний підхід до навчання рідної мови дозволяє органічно поєднати засвоєння структурно – семантичних ознак тих явищ, що вивчаються, а також сприяє формуванню у студентів-нефілологів на підґрунті здобутих знань зі стилістики, лінгвістики тексту, культури мовлення практичних умінь і навичок з риторики, необхідних у майбутній професійній діяльності:

- сприймати й відтворювати чужі та будувати власні усні й писемні висловлювання, добираючи цікаві, переконливі аргументи на захист своєї позиції;
- визначати нормативне використання мовних засобів у текстах різних стилів мовлення та оцінювати текст із погляду його змісту, форми, задуму, мовного оформлення;
- проектувати діалог, ураховуючи ситуацію, що вимагає дотримання ділового етикету;
- переказувати докладно прослуханий текст художнього, наукового чи публіцистичного стилів мовлення тощо.

Переказування і вивчення майстерно написаних текстів не лише розвиває пам'ять, а й удосконалює й розвиває мовлення, творче мислення, уяву. Мислення у риторичній діяльності має характер творчості й водночас підпорядковане законам логіки. “Опановуючи риторику, – зауважує М.І.Пентилюк, – учні одночасно повинні володіти навичками структурної організації тексту та умінь подати навчальну чи іншу інформацію в описовому чи розповідному вигляді, у формі міркувань, роздумів в тому чи іншому стилі [8: 87]”. Мисленнєвий компонент риторичних умінь спрямований на розвиток творчого образного та словесно-логічного мислення, а комунікативна діяльність є результатом поєднання думки і слова й спрямована на досягнення взаєморозуміння між мовцем і аудиторією.

Текст виконує різноманітні функції, у ньому функціонують одиниці всіх мовних рівнів, об'єднані відповідно до законів текстотворення, що передбачають збереження логіко – змістової єдності висловлювання з урахуванням жанрово-стильових особливостей. Тому граматично правильне мовлення студентів-нефілологів може розвиватися на підґрунті тексту, адже граматичні форми набувають своєрідних функціонально-стилістичних, комунікативних значень тільки у тексті. Саме під час роботи з текстами відбувається становлення і розвиток риторичної культури студентів. Текст як феномен існування мови стає вихідним моментом і кінцевим результатом навчання усіх дисциплін, не тільки мовного циклу. А риторика сприяє пошуку гуманітарного потенціалу кожного предмета, втілення в життя гуманітаризації як одного з найважливіших принципів сучасної української освіти на етапі її модернізації.

Нам імпонує думка К.Зеленецького, який у “Дослідженні про риторику в її наукоподібному змісті та у відносинах, які має вона до загальної теорії слова та до логіки” ще у середині ХІХ століття зазначав: “Риторика як наука про слово може розраховувати на повне право громадянства у сфері наук точних, позитивних, може скинути свій схоластичний одяг і набрати вигляду більш природного, більш узгодженого з духом і зі спрямуванням нашого часу. ... Справа риторики не в одному красномовстві, а в тому, щоб показати перш за все загальні й необхідні умови й вимоги мовлення взагалі, а потім перейти до красномовства та його різних видів [11: 144]”. Оволодіння уміннями ефективного спілкування: складання монологів, конструктивних діалогів, полілогів, організація процесу спілкування, збір, аналіз

й інтерпретація потрібної інформації, спілкування з засобами масової інформації та громадськістю, переконливий виступ на зборах, написання ділових листів, складання документів – допомагає студентам знайти оптимальні шляхи розв'язання проблем, досягти поставленої мети й адаптуватися в соціумі. Та й поза професійною діяльністю людина не зможе обійтися без риторичної майстерності, що удосконалюється шляхом формування культури риторичної особистості, яка, за визначенням Г.Сагач, повинна володіти “живим, усним, переконуючим словом як засобом багатоманітного й різноспрямованого впливу на слухачів, співрозмовників. Вона ґрунтується на культурі мислення, глибокому знанні предмета мовлення, досконалому вербальному володінні ним, знанні невербальних засобів ораторського мистецтва, культурі та етиці спілкування [10: 28]”.

Процес формування риторичної культури студентів вищих технічних навчальних закладів на текстоцентричних засадах повинен здійснюватися в системі активних форм роботи та ефективних методів навчання, які вимагають застосування як уже сформованих риторичних умінь і навичок, так і тих, що потребують удосконалення, адже риторичні вміння як інтегративна властивість особистості є необхідними у майбутній професійній діяльності студентів-нефілологів. Ці вміння виявляються в ефективному володінні усним переконуючим мовленням у монологічних, діалогічних і полілогічних формах мовного спілкування.

Монологічне мовлення – це тривале, одностороннє говоріння, не розраховане на негативну словесну реакцію слухача. Мовець повинен вчитися підпорядковувати кожне слово, інтонацію загальному комунікативному завданню, розгортати свою думку відповідно до вимог логіки, граматики, риторичної культури, підпорядковувати себе змісту і плану виступу, прагнути до дієвості впливу. “Монологічному мовленню, – зауважує Ф.Бацевич, – на відміну від діалогічного, необхідно вчитись [1: 71]”.

У навчанні діалогічного мовлення слід урахувати психологічні та лінгвістичні особливості цього виду мовленнєвої діяльності: вмотивованість, зверненість, ситуативність, емоційну забарвленість, спонтанність, двосторонній характер спілкування. Діалог – це найактивніша форма міжособистісного спілкування. Йому присвячено багато досліджень. Ф.Бацевич вважає, “що структура діалогу є складною і не можна її зводити до сукупності мовленнєвих актів, які в діалозі досить часто трапляються (питання – відповідь, запит – консультація тощо [1: 74]”.

Полілогічне мовлення – це комунікативна взаємодія більше ніж двох людей. У професійній діяльності воно відіграє важливу роль, адже вимагає від мовця аргументації, логічної культури мислення, риторичної культури мовлення.

Сформована риторична культура сучасного студента технічної виші – це мистецтво спілкування, уміння створювати висловлювання в різних сферах життєдіяльності. Кожна особистість навчається риторики протягом усього життя, бо немає межі вдосконалення нашого мислення і мовлення. За визначенням Л.Мацько, “риторика – це наука текстотворча, в центрі її – закони мислення і мовлення, механізми продукування тексту усного й писемного [5: 28]”. Робота на заняттях з мовленнєво-комунікативним дидактичним матеріалом (текстом) сприяє успішному особистісному розвитку студентів, формуванню у них україномовної професійно-комунікативної компетентності, риторичної культури особистості – передумови успіху в практичному оволодінні рідною мовою, здатністю використовувати її для успішного спілкування в реальних життєвих обставинах, майбутній професійній діяльності.

Отже, текстоцентричний підхід до навчання української мови у вищих технічних навчальних закладах I – II рівнів акредитації, на нашу думку, позитивно впливатиме на підвищення якості знань, пізнавального інтересу студентів до предмета; сприятиме пошуку, розумінню інформації та повній і глибокій її передачі, створенню відповідних моделей діяльності, розвитку творчої співпраці; розвиватиме емоційну та естетичну чутливість; удосконалюватиме мовленнєву майстерність, формуватиме риторичну культуру студентів-нефілологів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. – К.: Видавничий центр “Академія”. – 2004. – С.344.
2. Вачков И.В. Основи технологии группового тренинга / И.В.Вачков. – М.: Ось-89, 2000. – 224с. – (Практическая психология).
3. Курмишева Н. Дискусія і диспут як засоби формування професійних умінь / Н.Курмишева // Вища освіта. – 2007. – №1. – С.26-32.
4. Мацько Л. І. Матимемо те, що зробимо. До питання формування мовної культури / Л.Мацько // Дивослово. – 2001. – № 9. – С.2-3.
5. Мацько Л.І. Риторика: предмет, основні поняття, розділи // Дивослово. – 2001. № 12. – С.28 – 31.
6. Паламар Л.М. Функціонально – комунікативні основи навчання українській мові у вузі в період національного відродження // Українська мова у вищих навчальних закладах України: Тематичний збірник наукових праць / Укл. Л.М.Паламар, І.В.Коропенко. – К.: ІСДО, 1993. – С. 3 – 11.
7. Пентилюк М.І. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах / Колектив авторів за редакцією М.І.Пентилюк: М.І.Пентилюк, С.О.Караман, О.В.Караман, О.М.Горошкіна, З.П.Бакум, М.М.Барахтян, І.В.Гайдаєнко, А.Г.Галетова, Т.В.Коршун, А.В.Нікітіна, Т.Г.Окунович, О.М.Решетилова. – К.: Ленвіт, 2004. – 400 с.
8. Пентилюк М.І. Формуючи риторичну особистість // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2008. № 5. – С. 84 – 91.
9. Рукас Т.П. Про мету та зміст курсу “Ділова українська мова” // Нові технології навчання: Науково-методичний збірник. – Вип. 23. – К.: ІЗМН, 1998. – С.204 – 213.
10. Сагач Г.М. Вибрані твори: В 5 т. Т.3: Ділова риторика: “Добротословіє”. – Рівне: ПП ДМ, 2006. – 320 с.: іл.
11. Сагач Г.М. Вибрані твори: В 5 т. Т.2: Хрестоматія: “Золотослів”. – Рівне: ПП ДМ, 2006. – 288 с.: іл.

Шиянюк Л.В.

ТЕКСТОЦЕНТРИЧЕСКИЙ ПОДХОД К ФОРМИРОВАНИЮ РИТОРИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ СТУДЕНТОВ ВЫСШИХ ТЕХНИЧЕСКИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ I-II УРОВНЕЙ АККРЕДИТАЦИИ

Статья раскрывает роль текстоцентрического подхода к формированию риторической культуры студентов, которые получили базовое среднее образование и продолжают обучение в высших технических учебных заведениях I-II уровней аккредитации.

Ключевые слова: текст, текстоцентрический подход, риторическая культура, профессионально-коммуникативная компетентность.

Shyyanyuk L.V.

TEXTOCENTRICAL APPROACH IN FORMING RHETORICAL CULTURE OF STUDENTS AT HIGHER TECHNICAL ESTABLISHMENTS OF THE I-II LEVELS OF ACCREDITATION

The article gives the role of the textocentric approach in forming rhetorical culture of students which have got basic secondary education and continue study at higher technical establishments of the I – II level of accreditation.

Key words: text, textocentrism, rhetorical culture, professional communicative competence.

УДК 371.13

Шкurenко О. В.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

У статті автор розглянув основні засади комунікативності майбутнього педагога. Розкрив проблему недостатньої підготовки вчителів початкових класів стосовно професійно-педагогічної комунікації.